

REDACTIONEEL GEDEELTE.

AAN DEN TWESPRONG.

De wijziging van het Academisch Statuut, die door den Minister van Onderwijs wordt voorbereid en waarover door het Hoofdbestuur van de Mij. tot bev. der Tandheelkunde is gerequestreerd (zie T. v. T. Oct. 1920) is thans in een stadium gekomen, waarbij het wenschelijk is, haar opnieuw onder de oogen te zien.

Nadat de Minister den Onderwijsraad verzocht had, deze wijziging te willen voorbereiden, heeft de laatste een plan ontworpen en dit aan de faculteiten gezonden om advies. Waar het de medische faculteit betrof, gold het een voorstel tot differentiatie van het onderwijs, tot bekorting van het candidaat-artsexamen tot twee jaren en tot het invoeren van specialistenexamens.

Ook voor de tandheelkunde meenden wij een dergelijk voorstel te moeten toejuichen en drong het Hoofdbestuur er bij den Minister op aan, ook het Tandheelkundig Onderwijs in deze plannen op te nemen.

Inmiddels zijn die plannen met het advies van de faculteiten bij den Onderwijsraad teruggekeerd en uit courantenberichten blijkt, dat zij — rekening houdend met de opmerkingen dier faculteiten — thans omgewerkt om advies naar de Senaten gezonden zijn. Uit die berichten blijkt tevens, dat voor de medische faculteit (die volgens ingewijden als de meest conservatieve onder de behoudende faculteiten berucht staat) de moeilijkheid voornamelijk hierin bestond, dat men weinig sympathie had voor het denkbeeld om de volledige artsenstudie voor allen op te geven.

Volgens de Onderwijsraad waren echter „de argumenten

door de faculteit aangevoerd zoo weinig overtuigend, dat men het algemeene stelsel der vrijheid ook heeft toegepast op de paragrafen voor de medische faculteit, *waarbij de faculteit echter meesteres wordt gelaten over de toekomstige ontwikkeling van wat in het Statuut als kiem is neergelegd.*" *

Voorts leest men in de toelichting:

„Sinds lang is van vele zijden geweest op het eenzijdige en onvoldoende van de tegenwoordige opleiding tot tandarts, *welke te kort doet aan het goed recht eener belangrijke groep studeerende op een behoorlijk geregelde studie.**)

Stelt men zich eenmaal op het stanpunt dat de tandarts een belangrijke mate van algemeen-medische kennis behoort te bezitten, dan schijnt in het kader van dit nieuwe Statuut de oplossing aangewezen."

„De tandarts dient dan gelegenheid te krijgen een opleiding te volgen, die veel gemeen heeft met die van den gewonen medicus, onder weglating evenwel van datgene uit de artsenstudie wat den tandarts in zijn beroep niet te pas komt en onder toevoeging van datgene, wat de tandarts wel, de gewone medicus niet of minder behoeft.

Natuurlijk zal hij na het volbrengen van deze studie niet de algemeene bevoegdheid van den medicus bezitten, tenzij hij ook diens doctoraal examen (tweede gedeelte) en diens artsexamen aflegt; juist dat de studie over zulk een lang gedeelte van den weg voor beide groepen dezelfde is, maakt echter het verkrijgen van de andere bevoegdheid voor hem, die reeds de eene bezit, gemakkelijker."

„Heeft de tandarts evenwel zulk een studie op breede basis en met omvangrijk doctoraalexamen volbracht, dan schijnt er geen reden hem den titel van doctor in de geneeskunde (dat is in de taal der herziene hooger-onderwijswet: bezitter van het enkelvoudige doctoraat hetwelk in die faculteit verkrijgbaar is) te onthouden op den enkelen grond, dat hij niet het doctoraalexamen van de meerderheid, de aanstaande artsen heeft gedaan."

„In aansluiting op de wet van 1878 is het candidaatsexamen in de geneeskunde uitdrukkelijk gestempeld tot een goeden aanvangsweg voor den tandarts; kan zulks zonder gevaar voor het benodigd aantal tandartsen geschieden, dan zou dit candidaatsexamen zelfs de eenige weg moeten worden. Hiertegen kan bij niemand bezwaar bestaan: zoowel artsen als tandartsen erkennen, dat de vooropleiding der laatsten thans veelal te wenschen laat."

*) Cursiveering v. d. S.

„Zulk eene eenstemmigheid ontbreekt ter zake van hun verdere studie. *Tegenover het verzet der faculteiten heeft dit Statuut een afwijkend doctoraal-examen voor tandartsen (met voorloopig behoud daarnevens van de bestaande opleiding tot tandarts) niet willen invoeren;**) doch in een materie, waarin de meeningen zoozeer verdeeld zijn, en wier goede regeling voor de maatschappij zelf en voor de betrokkenen van zooveel belang is, *mocht het openen van een mogelijkheid niet worden achterwege gelaten**). De zaak is nu aldus voorzien dat de faculteiten het in de hand hebben eene universitaire studie in speciale richting voor tandartsen, na hun candidaatsexamen en hun doctoraal examen eerste gedeelte (welke zij met de gewone medici gemeen hebben) tegen te gaan, doch bij gewijzigd inzicht deze speciale doctorale studie voor tandartsen ook tot werkelijkheid kunnen maken”.*)

Overduidelijk is het niet. Begrijpen wij een en ander goed, dan blijft dus de tandheelkundige opleiding bij het oude, maar kan iedere medische faculteit tegelegener tijd een doctoraal-examen in de tandheelkunde instellen.

Dat een dergelijke regeling op een reusachtige mislukking moet uitloopen zal voor ieder deskundige duidelijk zijn. Men heeft de kool en de geit willen sparen met het gewone gevolg dat beide in veel ergere mate dupe worden. Waarom de faculteit algemeen het nut van het candidaatsexamen inziet maar de eenstemmigheid dan plotseling ophoudt, mag een raadsel heeten. De a.s. tandarts zal toch na zijn candidaats onder alle omstandigheden verder medische kennis moeten opdoen, algemeene chirurgie, pathologische anatomie, hygiëne, pharmacologie etc. Op welke wijze zou hij deze kennis gemakkelijker en eenvoudiger kunnen verkrijgen dan door het afleggen van het doctoraal A?

En dan de gevolgen van een dergelijk geschipper.

Als bijv. Utrecht (wat het meest voor de hand ligt) over een jaar het doctoraal-tandheelkundig examen zou instellen, dan zou men hier te lande drie soorten tandheelkundigen hebben, 1e. de op de oude wijze opgeleide tandartsen, 2e. de artsen-stomatologen, 3e. de doctorandi — *niet artsen* — tandartsen volgens het nieuwe stelsel.

*) Cursiveering v. d. s.

Men vraagt zich met eenige verbazing af, wie dan deze laatste opleiding zou kiezen. Men zou dan na het doctoraal A, d. i. dus na $\pm 3\frac{1}{2}$ jaar op het Tandheelkundig Instituut moeten komen, dat echter logischerwijze is ingericht op de bestaande opleiding van 4 jaren en dat voor die enkelingen toch geen afzonderlijke cursussen kan gaan instellen.

Ergo zullen deze eveneens 4 jaren aan het Instituut moeten verblijven en dus na $\pm 7\frac{1}{2}$ jaar tandarts zijn, waarna zij dan nog moeten promoveeren, willen zij profijt hebben van hun doctoraal-examen, zoodat de geheele studie veilig op ruim 8 jaar gesteld kan worden, terwijl dan de bevoegdheid van den arts *gemist wordt!*

Het behoeft wel geen nader betoog dat deze oplossing er glad naast is, en de verwarring nog veel grooter zou maken. Er zal bij den Minister met kracht moeten worden aangedrongen op wijziging van deze te kwader ure gevonden trouvaille, en met grooten nadruk worden gevraagd de facultatiefstelling door den *imperatief* te vervangen.

Door dit te doen gaat de Maatschappij voort op den ingeslagen weg, gevolgd door het zenden van het request in October 1920 waarbij zij adhaesie betuigde aan de oorspronkelijke voorstellen van den Onderwijsraad.

De tandheelkunde in Nederland was toen aangeland bij den tweesprong, waarbij zij had te kiezen tusschen de twee standpunten: de medisch-tandheelkundige opleiding of de tandheelkundig-technische.

Het besluit om het eerste de voorkeur te geven, werd genomen met algemeene stemmen op een voltallige bijeenkomst van het College van Lectoren te Utrecht en de Onderwijs en Examen Commissie van de Ned. Mij. tot bev. der Tandheelkunde, gaf dus de unanieme meening weer van de docenten en van diegenen onder de practiseerende tandheelkundigen, die zich in de Onderwijskwestie sedert jaren hadden verdiept.

Bij het vaststellen van dit standpunt gold als praemisse, dat sinds lang algemeen werd ingezien en door niemand tegen gesproken, dat de opleiding zooals deze sinds de wet van 1913

zich heeft ontwikkeld, tot algeheele teleurstelling heeft geleid en *niemand* heeft bevredigd, noch studenten, noch tandartsen.

In het kader van deze wet zou hierin slechts verandering zijn te brengen, wanneer er een geheele staf van medische docenten en voorts een aantal laboratoria zouden komen, speciaal voor de medisch-tandheelkundige vooropleiding. Dat dit (thans meer dan ooit) onuitvoerbaar is, al ware het alleen door de financiële gevolgen, wordt eveneens door een ieder ingezien.

Er moest dus worden gezocht naar andere middelen.

Op de Jaarvergadering van de N. Mij. tot bev. der T. van 1917 heeft ondergeteekende, op verzoek van den toenmaligen voorzitter een voordracht gehouden over het Tandheelkundig Onderwijs (T. v. T. Oct. 1917) waarin een tiental stellingen werden verdedigd.

Onder meer werd daarin gezegd:

„Reeds sinds jaren zijn stemmen opgegaau, die aandringen op verandering en vereenvoudiging van onderwijs en examens, ook bij het medisch onderwijs, en met vrij groote stelligheid kan men zeggen, dat de tijd zal komen, dat na een gezamenlijke medische vooropleiding van bijv. een viertal jaren, men eenige jaren een speciale richting zal kunnen volgen en er zodoende naast de algemeene practici, chirurgenhuidartsen-oogartsen enz. enz. zullen komen, die dan vermoedelijk alleen op hun eigen gebied bevoegd zullen zijn. Wanneer werkelijk een dergelijke toestand zou bestaan, geloof ik niet dat er iemand zal wezen, die niet van meening is, dat ook de tandartsen dan op dezelfde wijze zouden moeten worden opgeleid, zoodat de tandheelkunde de haar toekomende plaats naast de zustervakken zou kunnen innemen.”

„Dit lijkt ongetwijfeld de meest begeerlijke oplossing, niet alleen van het tandheelkundige, doch ook van het medisch-specialisten vraagstuk. Zoover zijn wij echter helaas nog niet, en het ligt ook niet aan ons om deze toestand in het leven te roepen. Wanneer wij echter voor oogen houden dat de evolutie naar alle waarschijnlijkheid in deze richting zal plaats hebben, worden wij logischerwijze voor de volgende vraag gesteld. Op welk manier kunnen wij het tandheelkundig onderwijs zoo inrichten, dat wij het gewenschte zoo dicht mogelijk benaderen en tevens mogelijk maken, dat wanneer de tijd voor onze ideale wenschen gekomen is, een overgang met zoo min mogelijke bezwaren zal hebben te kampen?”

Deze vraag is door de O. en E. Commissie sindsdien met de

grootste belangstelling onder de oogen gezien en in een publicatie van deze Commissie twee jaren later: „Tandheelkundige Wetgeving en Tandheelkundig Onderwijs” (T. v. T. 1919) heet het:

„Het tegenwoordig onderwijs voldoet niet aan de eischen die daaraan behooren te worden gesteld, wat in de eerste plaats het gevolg is van de zeer onvoldoende toepassing der wet. Deze dient zoo spoedig mogelijk zoodanig gewijzigd te worden, dat de medische voorstudie zeer *aanmerkelijk* wordt uitgebreid, terwijl aan het eind der studie de mogelijkheid moet bestaan het doctoraat in de tandheelkunde te verwerven.”

Toen nu bleek de onuitvoerbaarheid van een behoorlijke toepassing van de Wet van 1913, bleef — bij wijze van overgangsmaatregel naar het specialistenexamen — alleen over het cand. artsexamen en dit werd dan ook in de bedoelde publicatie als oplossing aangegeven, en de communis opinio in tandheelkundige en medisch-tandheelkundige kringen was dan ook, dat men zich tot nader orde hiermede tevreden zou moeten stellen, ondanks de bezwaren die men zeer wel onder de oogen heeft gezien en waarvan de voornaamste waren, de lange duur der studie en het feit dat het 1e en 2e Natuurkundig examen niet geeft wat men gaarne verlangd zou hebben.

Op het eerste bezwaar luidt het antwoord, dat tot nu toe een verzwaring der studie nog steeds heeft meegebracht een *toename* van het aantal studenten, zoodat men thans het tegenovergestelde niet behoeft te verwachten en op het tweede, dat men op herziening van deze examina in een naastbije toekomst mocht hopen.

Ideaal was het niet, maar wat het zwaarste was, moest ook het zwaarste wegen!

En nu komt plotseling, het plan van den Onderwijsraad, de wijziging van het Academisch Statuut, waarbij het cand. artsexamen tot twee jaren wordt teruggebracht en bij de studie voor het doctoraal examen een differentiatie wordt mogelijk gemaakt, waardoor onze liefste wenschen vervuld zouden kunnen worden; waarbij ten slotte een doctoraat in de genees-

kunde het einde wordt van een studiegang, die vele van de gebreken mist, die aan het eerste plan kleven en die toch niet langer zal duren. ($\pm 6\frac{1}{2}$ jaar.)

Op deze wijze zou men krijgen, een grondige medische voorstudie van 3 à $3\frac{1}{2}$ jaar en blijven er voor het tandheelkundig gedeelte drie jaar over. (De uitwerking van het tandheelkundig studieplan doet in dit verband niet ter zake en blijft momenteel derhalve onbesproken.) Met de uitvoering van dit plan wordt aan al onze wenschen voldaan en zouden wij zoo gelukkig zijn de schakel van het 1e en 2e Natuurkundig examen (slechts bedoeld als overgangsmaatregel) over te slaan.

Dat het Jus promovendi ons eveneens wordt toegekend, achten wij mede een gelukkige bijkomstigheid, minder om het gewicht van den doctorstitel, dan wel omdat anders de tandartsen de eenige universitair opgeleiden zouden zijn, die dit recht misten, hetgeen onder het licht van de gewijzigde omstandigheden een zeer groote onrechtvaardigheid zou zijn!

Hebben wij dus de oorspronkelijke plannen van den Onderwijsraad, voorzoover het de Tandheelkundige opleiding betreft, ten zeerste toegejuicht, te grooter was onze teleurstelling bij het vernemen van de voorgenomen zwenking, en van harte hopen wij, dat het de gezamenlijke voorstanders gelukken moge, de voor de toekomst der Nederlandsche tandheelkunde zoo gelukkige reorganisatieplannen te doen slagen en de rampzalige facultatiefstelling uit het ontwerp te doen verwijderen.

N.